EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 18. 10. 2024
COM(2024) 471 final

2024/0259 (NLE)

Návrh

ROZHODNUTIE RADY

o podpise Posilnenej dohody o partnerstve a spolupráci medzi Európskou úniou na jednej strane a Uzbeckou republikou na strane druhej v mene Európskej únie

DÔVODOVÁ SPRÁVA

1. KONTEXT NÁVRHU

- **Dôvody a ciele návrhu**

Pripojený návrh predstavuje právny nástroj týkajúci sa poverenia podpísať Posilnenú dohodu o partnerstve a spolupráci medzi Európskou úniou a Uzbeckou republikou (ďalej len „posilnená dohoda o partnerstve a spolupráci“ alebo „dohoda“).

Vzťahy medzi Európskou úniou (ďalej len „EÚ“) a Uzbeckou republikou (ďalej len „Uzbekistan“) sú v súčasnosti založené na Dohode o partnerstve a spolupráci (ďalej len „DPS“) podpísanej v Bruseli 21. júna 1996, ktorá nadobudla platnosť 1. júla 1999.

Rada 9. októbra 2017 prijala rozhodnutie o poverení začať rokovania s Uzbekistanom o posilnenej dohode o partnerstve a spolupráci. Rokovania o dohode sa začali v novembri 2018. Európska únia a Uzbecká republika ukončili rokovania o posilnenej dohode o partnerstve a spolupráci v júni 2022. Znenie posilnenej dohody o partnerstve a spolupráci parafovali hlavní vyjednávači 6. júla 2022.

Dohoda predstavuje dôležitý krok smerom k posilneniu politickej a hospodárskej spolupráce EÚ so Strednou Áziou. Prehĺbením politického dialógu a posilnením spolupráce v širokej škále oblastí bude základom účinnejšej dvojstrannej spolupráce medzi EÚ a Uzbekistanom.

Posilnená dohoda o partnerstve a spolupráci obsahuje štandardné ustanovenia EÚ týkajúce sa ľudských práv, Medzinárodného trestného súdu (MTS), zbraní hromadného ničenia (ZHN), ručných a ľahkých zbraní (RĽZ) a boja proti terorizmu. Upravuje takisto spoluprácu v oblastiach, ako sú zdravie, životné prostredie, zmena klímy, energetika, dane, vzdelávanie a kultúra, práca, zamestnanosť a sociálne záležitostí, veda a technológia a doprava. Dohoda sa ďalej zaoberá aj otázkami právnej spolupráce, právneho štátu, prania špinavých peňazí a financovania terorizmu, organizovanej trestnej činnosti a korupcie. Očakáva sa, že časť dohody venovaná obchodu zabezpečí lepšie regulačné prostredie pre hospodárske subjekty, a prinesie tak značné hospodárske výhody podnikom EÚ. Posilnená dohoda o partnerstve a spolupráci nepredstavuje iniciatívu v rámci pôsobnosti Programu regulačnej vhodnosti a efektívnosti (REFIT).

Dohodou sa zriaďuje inštitucionálny rámec zložený z Rady pre spoluprácu, Výboru pre spoluprácu a Parlamentného výboru pre spoluprácu (pozri hlavu VII „Inštitucionálne, všeobecné a záverečné ustanovenia“), Podvýboru pre práva duševného vlastníctva, pričom sa umožňuje zriadenie podvýborov a iných orgánov, ktoré budú pomáhať Rade pre spoluprácu. Rovnako sa v nej stanovuje mechanizmus na splnenie záväzkov vyplývajúcich z dohody v prípade, že si ich niektorá zo zmluvných strán neplní.

Dňom nadobudnutia jej platnosti táto dohoda nahrádza Dohodu o partnerstve a spolupráci medzi Európskymi spoločenstvami a ich členskými štátmi na jednej strane a Uzbeckou republikou na strane druhej, podpísanú 21. júna 1996.

- **Súlad s existujúcimi ustanoveniami politík v tejto oblasti politiky**

Posilnená dohoda o partnerstve a spolupráci vychádza z ambícií a potrieb Uzbekistanu a EÚ, ktoré chcú napredovať v dvojstranných vzťahoch v duchu záverov Rady o novej stratégii EÚ pre Strednú Áziu zo 17. júna 2019. Dohoda prispeje k vykonávaniu novej stratégie EÚ pre Strednú Áziu prijatej 15. mája 2019.

Posilnenou dohodou o partnerstve a spolupráci sa modernizuje Dohoda o partnerstve a spolupráci z roku 1999, pričom sa rozsah jej pôsobnosti rozširuje na nové oblasti spolupráce a výrazne sa modernizuje regulačný rámec pre naše obchodné a hospodárske vzťahy v súlade s pravidlami Svetovej obchodnej organizácie (WTO) a regionálnymi hospodárskymi dohodami.

Dohoda bude po vykonaní užitočne doplnená mechanizmom všeobecného systému preferencií (VSP+), ktorý Uzbekistan využíva od roku 2021. Tento systém ponúka dodatočné colné preferencie výmenou za dodržiavanie 27 základných dohovorov v oblasti ľudských práv, správy vecí verejných, životného prostredia a práce.

- **Súlad s ďalšími politikami Únie**

Posilnená dohoda o partnerstve a spolupráci plne rešpektuje zmluvy a zachováva integritu a autonómiu právneho poriadku Únie. Podporuje hodnoty, ciele a záujmy Únie a zaisťuje konzistentnosť, účinnosť a kontinuitu jej politík a opatrení.

2. PRÁVNY ZÁKLAD, SUBSIDIARITA A PROPORCIONALITA

- **Právny základ**

– **Hmotnoprávny základ**

Z judikatúry vyplýva, že ak preskúmanie opatrenia EÚ preukáže, že toto opatrenie sleduje dvojaký cieľ alebo obsahuje dve zložky, a ak jeden z týchto cieľov alebo jednu z týchto zložiek možno označiť za hlavný cieľ alebo hlavnú zložku, zatiaľ čo druhý cieľ alebo zložka má doplňujúcu povahu, musí byť opatrenie založené na jedinom právnom základe, a to na tom, ktorý si vyžaduje hlavný alebo prevažujúci cieľ alebo zložka. Ak sa naopak výnimočne preukáže, že opatrenie naraz sleduje viacero cieľov alebo má viac zložiek, ktoré sú nerozlučne spojené, a to bez toho, aby jeden cieľ alebo jedna zložka boli doplňujúcimi oproti ostatným takým spôsobom, že sa tak majú uplatniť rôzne ustanovenia Zmlúv, takéto opatrenie sa musí zakladať na rôznych príslušných právnych základoch [pozri v tomto zmysle rozsudky z 10. januára 2006, Komisia/Parlament a Rada, C-178/03, EU:C:2006:4, body 42 a 43; z 11. júna 2014, Komisia/Rada, C-377/12, EU:C:2014:1903, bod 34; zo 14. júna 2016, Parlament/Rada, C-263/14, EU:C:2016:435, bod 44 a zo 4. septembra 2018, Komisia/Rada (Kazachstan), C-244/17, ECLI:EU:C:2018:662, bod 40].

V tomto konkrétnom prípade dohoda sleduje dva hlavné ciele a obsahuje dve hlavné zložky, ktoré patria do oblasti spoločnej obchodnej politiky a rozvojovej spolupráce. Právnym základom navrhovaného rozhodnutia by preto mali byť články 207 a 209[1] Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ).

Treba poznamenať, že dohoda nezahŕňa oblasti, ktoré patria do právomoci členských štátov, a preto nie je potrebné, aby sa členské štáty stali zmluvnou stranou tejto dohody.

– **Procesnoprávny základ**

V článku 218 ods. 5 ZFEÚ sa stanovuje, že rozhodnutie o podpise dohody prijíma Rada.

[1] Uzbecká republika je krajinou s nižšími strednými príjmami, ktorá bola na zoznamoch príjemcov oficiálnej rozvojovej pomoci Výboru pre rozvojovú pomoc platných na účely podávania správ v rokoch 2020, 2021, 2022 a 2023, ako sa uvádza v článku 3 ods. 3 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/947 z 9. júna 2021, ktorým sa zriaďuje Nástroj susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce – Globálna Európa.

V článku 218 ods. 8 ZFEÚ sa stanovuje, že Rada sa uznáša kvalifikovanou väčšinou s výnimkou okolností uvedených v článku 218 ods. 8 druhom pododseku ZFEÚ, v ktorých sa má Rada uznášať jednomyseľne. Vzhľadom na to, že dvoma prevládajúcimi zložkami dohody sú obchodná politika a rozvojová spolupráca, pravidlom hlasovania v tomto konkrétnom prípade je kvalifikovaná väčšina.

Na základe poverenia na podpis Radou je v súlade s článkom 17 ZEÚ výsadou Komisie zastupovať Úniu navonok.

- **Subsidiarita (v prípade inej ako výlučnej právomoci Únie)**

Dohoda sa vzťahuje na záležitosti, spadajúce do výlučnej právomoci EÚ, ako je spoločná obchodná politika, a do časti paralelnej právomoci, ktorá patrí EÚ, ako je rozvojová politika. Posilňuje politický dialóg a spoluprácu medzi EÚ a Uzbeckou republikou. Preto je potrebné opatrenie na úrovni EÚ.

- **Proporcionalita**

Dohoda neprekračuje rámec toho, čo je nevyhnutné na dosiahnutie politických cieľov posilňovania vzťahov medzi EÚ a Uzbeckou republikou na účely podpory demokratických reforiem, právneho štátu a trvalo udržateľného hospodárskeho rozvoja ako prostriedkov na zvýšenie stability a bezpečnosti Uzbeckej republiky. Dohoda nevyžaduje, aby Únia vykonala akékoľvek zmeny pravidiel, nariadení alebo noriem v ktorejkoľvek regulovanej oblasti.

3. VÝSLEDKY KONZULTÁCIÍ SO ZAINTERESOVANÝMI STRANAMI A POSÚDENÍ VPLYVU

- **Konzultácie**

Rada bola vo všetkých štádiách rokovaní pravidelné informovaná a konzultovaná v rámci príslušných pracovných skupín Rady, najmä pracovnej skupiny pre východnú Európu a Strednú Áziu (COEST) a Výboru pre obchodnú politiku (TPC).

Európsky parlament bol v priebehu rokovaní pravidelne a okamžite informovaný.

Vysoký predstaviteľ a Komisia sa domnievajú, že ciele stanovené Radou v jej smerniciach na rokovania boli dosiahnuté a že návrh dohody sa môže predložiť na podpis.

- **Posúdenie vplyvu**

Posúdenie vplyvu sa nevykonalo, keďže dohoda väčšinou aktualizuje a posilňuje existujúcu dohodu o partnerstve a spolupráci, a preto nezavedie významné nové oblasti spolupráce, ktoré by mali značný hospodársky, sociálny alebo environmentálny vplyv. Očakávaný vplyv je predovšetkým politický – cieľom EÚ je posilniť politické smerovanie partnerskej krajiny a posilniť politický kapitál EÚ. Uzbekistanu môže dohoda priniesť pozitívne sociálne dôsledky súvisiace najmä s plánovanými ustanoveniami o právnom štáte, ľudských právach a bezpečnosti. Nárast obchodu sa očakáva aj v dôsledku zlepšenia podnikateľského prostredia, ale nepredstavuje žiadne riziko pre konkrétne priemyselné odvetvia žiadnej zo zmluvných strán, keďže Uzbekistan a EÚ si nekonkurujú v rovnakých odvetviach. Nepredpokladá sa, že vypracovanie posúdenia vplyvu prinesie výsledky zodpovedajúce vynaloženým zdrojom.

2024/0259 (NLE)

Návrh

ROZHODNUTIE RADY

o podpise Posilnenej dohody o partnerstve a spolupráci medzi Európskou úniou na jednej strane a Uzbeckou republikou na strane druhej v mene Európskej únie

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej články 207 a 209 v spojení s článkom 218 ods. 5,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

keďže:

(1) Rada 16. júla 2018 povolila začatie rokovaní s Uzbeckou republikou o Posilnenej dohode o partnerstve a spolupráci.

(2) Na základe želania zmluvných strán posilniť a rozšíriť vzťahy ambicióznym a inovačným spôsobom sa rokovania o Posilnenej dohode o partnerstve a spolupráci (ďalej len „dohoda“) úspešne zavŕšili parafovaním dohody 6. júla 2022.

(3) Dohoda by sa preto mala podpísať v mene Európskej únie,

(4) V súlade so zmluvami je na Komisii, aby zabezpečila podpísanie dohody s výhradou jej uzavretia k neskoršiemu dátumu,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

1. Týmto sa v mene Európskej únie schvaľuje podpísanie Posilnenej dohody o partnerstve a spolupráci medzi Európskou úniou na jednej strane a Uzbeckou republikou na strane druhej s výhradou uzavretia uvedenej dohody.

2. Text dohody, ktorá sa má podpísať, je pripojený k tomuto rozhodnutiu.

Článok 2

Toto rozhodnutie nadobúda účinnosť dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

V Bruseli

za Radu
predseda/predsedníčka